

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“

200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Znej každý dle možnosti zákon, které se jeho věci týkají, a nedej si pak učinit od ouředníka bezpráví, zároveň ale varuj se, abys to, co ouředník jakožto vykonavatel zákonů učiniti musil, nepovažoval za jeho vlastní libovolnost v každém pádu, kdyby se ti to nezalíbilo. Umějme vždy činiti náležitý rozdíl mezi tím, co ouředník, jakožto zákonný předpis konati musí, a mezi tím, co by snad jen z vlastní libovolnosti k naší škodě bez zákonného předpisu neb proti němu činiti chtěl. Takové libovolnosti a protizákonnosti netrop nikdo od ouředníků, nýbrž odvolej se hned k místům vyšším a nejvyšším.“

(Národní noviny 22. prosince 1849, č. 308)

II.

*Jak se chovati k ouřadům, tak se jmenoval výše citovaný článek. Během revolučního období došlo k velkým společenským změnám, ty se promítaly a promítat měly i do mentální sféry lidí. Havlíček již od svého vstupu do veřejného života, když se stal redaktorem Pražských novin, usiloval o pozvednutí vzdělanosti obyvatelstva. V ní viděl předpoklad budoucího rozvoje a perspektivy. Žádná moc tohoto světa, a byť se s celým peklem spolčila, neudrží národ vzdělaný, ušlechtilý a statečný v poddanosti, v otroctví, to napsal hned v prvním čísle, 2. ledna 1849 na úvodní stránce svých *Národních novin*. Apeloval na to, aby se lidé zajímali o svět kolem sebe, aby nepřijímali apaticky vše, co se jim předkládá, aby se snažili proniknout k podstatě problémů. Proto nabízel široké spektrum informativních článků. Ve svých textech vysvětloval a komentoval aktuální dění, připomínal souvislosti i genezi problémů. Úřednictvu, jehož počet i význam rostl (však se marně neříkalo, že byrokrat a sedlák jsou vítězi revoluce), Havlíček věnoval několik úvah. Text, z něhož je citováno, uzavřel slovy: *Vážme si též řádných a poctivých ouředníků, budme k nim všemožně uctíví, neboť statečný ouředník jest občan dvojctihodný.**

III.

Martin Klečacký a kol., *Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918*, Praha 2020; Marie Macková, *Úřednictvo venkovských okresů v Čechách (1850–1914)*, Ústí nad Labem 2001.

